

ANEKS DO PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dotyczącej programu usuwania
wytworów zawierających azbest
z terenu Gminy Święciechowa
na lata 2018 - 2032

ANEKS DO PROGNOZY
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCEJ PROGRAMU USUWANIA WYROBOW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU GMINY ŚWIĘCIECHOWA
NA LATA 2018 - 2032

Autorka opracowania:
Maria Dobroń

Leszno, 2018

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
1.1. Cel i zakres opracowania	3
1.2. Zawartość merytoryczna	3
1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	3
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
2.1. Zawartość i główne cele Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Święciechowa na lata 2018 – 2032.....	4
2.2. Powiązanie dokumentu z innymi dokumentami strategicznymi.....	5
2.2.8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	5
3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA.....	7
3.1. Rozmieszczenie i ilość wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Święciechowa	7
3.2. Zanieczyszczenie środowiska azbestem	7
3.3. Gleby	7
3.4. Wody powierzchniowe	8
3.5. Wody podziemne	11
3.6. Powietrze atmosferyczne	13
3.7. Hałas	15
3.8. Zasoby przyrodnicze	16
3.8.2. Natura 2000.....	16
3.8.3. Przemęcki Park Krajobrazowy	17
3.8.4. Obszar chronionego krajobrazu „Kompleks leśny Śmigiel – Święciechowa”	17
3.8.5. Obszar chronionego krajobrazu, „III Krzywińsko – Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra”	18
3.8.6. Obszar chronionego krajobrazu „I Przemęcko – Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”	18
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO WRAZ Z OCENĄ ZNACZNOŚCI.....	18
4.7. Oddziaływanie na wodę	19
4.8. Oddziaływanie na powietrze	21
4.10. Oddziaływanie na krajobraz	22
4.11. Oddziaływanie na klimat.....	22
10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	24
10.1. Sposób monitoringu i oceny wdrażania Programu	24
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	26
Oświadczenie o spełnieniu wymagań upoważniających do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.....	30

1. WSTĘP

Wg art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1405, ze zm.), programy opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.1. Cel i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Aneks do prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032 (Biuro Rzeczoznawstwa i Ekonomii Środowisk CODEX Sadowski i Wspólnicy Spółka Jawna).

W przypadku ww. programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko organami właściwymi w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest regionalny dyrektor ochrony środowiska oraz państwowy wojewódzki inspektor sanitarny.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu opiniując projekt „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa na lata 2018-2032” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (pismo nr WOO-III.410.613.2017.AM.1 z dnia 26-09-2018 r.) wniósł szereg uwag wynikających przede wszystkim ze zmian w prawie oraz pojawienia się nowych strategii, programów, planów, na podstawie których prowadzona jest polityka ochrony środowiska. Od czasu opracowania prognozy do momentu poddania opiniowaniu minął dłuższy okres czasu.

1.2. Zawartość merytoryczna

Zakres prognozy określa Art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1405, ze zm.).

Zakres niniejszego aneksu został dostosowany do wniesionych uwag Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i stanowi integralną część „Prognozy oddziaływania na środowisko dla Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Świąciechowa”. W aneksie zachowano numerację rozdziałów przyjętą w dokumencie podstawowym.

1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, w jaki sposób realizacja postanowień planu przekształci środowisko. Dostosowując się do układu podstawowego dokumentu

zaktualizowano informacje zawarte w rozdziale dotyczącym głównych celów projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami, a w szczególności powiązań z innymi dokumentami strategicznymi.

Dokonano analizy stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego, która pozwoliła na określenie zasobów i walorów przyrodniczych oraz istniejących problemów. Dokonując oceny stanu i funkcjonowania środowiska uwzględniono szersze tło przyrodnicze, biorąc pod uwagę powiązania przyrodnicze, a w szczególności: powiązania hydrograficzne i hydrogeologiczne oraz system obszarów chronionych, oceniając zagrożenia w zasięgu tych powiązań. Ocenę przewidywanych skutków oddziaływań na środowisko w granicach potencjalnych wpływów oraz sposoby łagodzące potencjalne, negatywne oddziaływania oparto na następujących założeniach:

- jako niekorzystne oddziaływanie na środowisko przyjęto odstępstwa od prawidłowej na danym terenie gospodarki jego zasobami i zasadami ochrony z uwzględnieniem przepisów, norm, specyfiki środowiska oraz powiązań z obszarami otaczającymi, funkcji terenów oraz potrzeb i aspiracji mieszkańców;
- mimo, że wszystkie zachodzące w środowisku procesy są ze sobą powiązane, ze względu na metodyczne zostały rozpatrzone osobno.

Oceniając wpływ realizacji programu na poszczególne komponenty środowiska ograniczono do tych, które zostały zakwestionowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. Do analiz przestrzennych wykorzystano system GIS – MapInfo Professional.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.) polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 1307), w tym również na podstawie programów gminnych, do których należy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

2.1. Zawartość i główne cele Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032

Pozostawia się treść zawartą w dokumencie podstawowym, jakim jest Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032.

2.2. Powiązanie dokumentu z innymi dokumentami strategicznymi

Uwagi RDOŚ dotyczą podrozdziału 2.2.6. Polityka Ekologiczna Państwa i 2.2.8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Rozdział 2.2.6. został z programu usunięty, ponieważ w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

2.2.8. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ocena wpływu na środowisko jest ważnym narzędziem służącym do uwzględnienia aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, ponieważ zapewnia, że taki wpływ planów i programów jest brany pod uwagę w czasie przygotowania tych dokumentów i przed ich przyjęciem. Mówi o tym Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko nakłada obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji postanowień omawianego programu.

Z punktu widzenia omawianego dokumentu ważnym zagadnieniem jest ochrona środowiska oraz metody zabezpieczenia przed emisją szkodliwych substancji, jakimi są azbest oraz wyroby zawierające azbest. Wśród dokumentów wspólnotowych należy wymienić Dyrektywę Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczenia zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu, która dotyczy między innymi zapobiegania i zmniejszenia zanieczyszczenia azbestem w interesie ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska. Wskazuje na konieczność odpowiedniej rozbioru budynków, konstrukcji i instalacji zawierających azbest oraz transportu i składowania odpadów azbestowych przy zachowaniu wszystkich niezbędnych środków zapobiegawczych.

Na szczeblu krajowym istotnym dokumentem jest Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032. Główne cele tego dokumentu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Aby zwiększyć tempo usuwania wyrobów zawierających azbest, szczególnie z terenów wiejskich Program wprowadza nowy instrument umożliwiający usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu własnej nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm, o ile osoby usuwające wyroby azbestowe zostaną odpowiednio przeszkolone i będą dysponować środkami technicznymi eliminującymi narażenie na kontakt z włóknami azbestu, a prace te będą wykonywać incydentalnie. W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 założono wyeliminowanie ze stosowania do 2032 r. wyrobów zawierających azbest.

Na szczeblu wojewódzkim podstawowym dokumentem w tym zakresie jest Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego (aktualizacja z 2017 t.). W Programie zostały określone zadania, które przyczynią się do zrealizowania głównego celu - doprowadzenia do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa wielkopolskiego poprzez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie. Pozostałe cele to:

- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele przyjęte w programie gminnym są zbieżne z dokumentami wyższego rzędu. Nadrzędnym długoterminowym celem Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032 jest: wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków powodowanych azbestem u mieszkańców gminy Świąciechowa oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko naturalne.

3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

W rozdziale tym zawarto informacje dotyczące charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Biorąc pod uwagę szersze tło przyrodnicze wskazano powiązania obszaru opracowania z otoczeniem, a w szczególności: położenie na tle przyrodniczych obszarów chronionych, w układzie zlewni hydrograficznych oraz struktur hydrogeologicznych.

3.1. Rozmieszczenie i ilość wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Święciechowa

W lipcu 2012 r. przeprowadzono inwentaryzację azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Święciechowa, a w lipcu 2018 r. dokonano aktualizacji. Treść tego podrozdziału pozostawia się bez zmian.

3.2. Zanieczyszczenie środowiska azbestem

Pomiary stężenia włókien azbestu w województwie wielkopolskim wykonano w 2007, 2008 i 2009 r. Punkty pomiarowe wytypowane zostały w 20 powiatach i 3 miastach na prawach powiatu, na terenie 77 gmin. Przy doborze punktów pomiaru stężenia włókien azbestu w powietrzu wzięto pod uwagę:

- występowanie potencjalnych źródeł znacznej emisji pyłu – nagromadzenie znacznej ilości zabudowanych materiałów azbestowo-cementowych,
- potencjalne narażenie dużych grup mieszkańców.

Na terenie gminy Święciechowa, ani też na terenie pozostałych gmin powiatu leszczyńskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych. W prognozie opisano zagadnienie w oparciu o najbliższe położone punkty pomiarowe zlokalizowane w Gostyniu, Krobi i Wielichowie. Treść rozdziału pozostawia się bez zmian, ponieważ brak nowszych danych dotyczących stężenia włókien azbestu.

3.3. Gleby

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Gleby na terenie województwa wielkopolskiego zaliczono do niezanieczyszczonych, o naturalnych zawartościach metali śladowych.¹ Mogą być one przeznaczone pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze, zgodnie z zasadami racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Elementem niekorzystnym jest znaczny udział gleb kwaśnych. Odczyn kwaśny jest czynnikiem ograniczającym plonowanie większości roślin uprawnych, a spadek plonu zależy od wrażliwości poszczególnych gatunków. Wyniki badań wskazują na potrzebę wprowadzenia

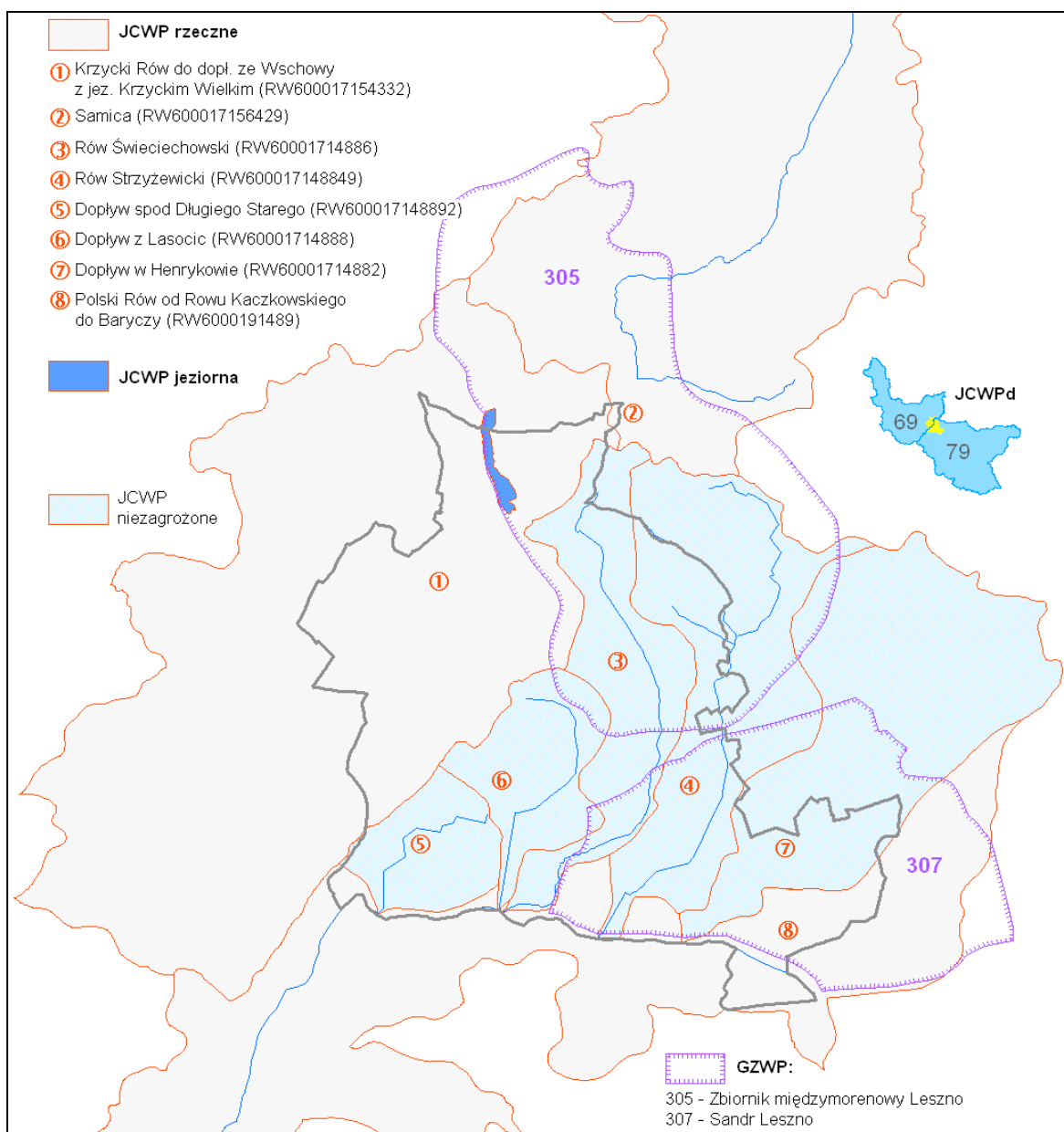
¹ Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012. W-wa 2012.

programów wapnowania oraz systemów produkcji i agrotechniki sprzyjających gromadzeniu materii organicznej w glebie. Treść podrozdziału pozostawia się bez zmian.

3.4. Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna gminy Święciechowa należy do systemu wodnego Odry. Przez gminę przebiega dział wodny oddzielający zlewnie: Krzyckiego Rowu, Baryczy i Warty.

Zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej podstawowym elementem w gospodarowaniu wodami jest jednolita część wód (JCWP).

Numery na załączniku graficznym odpowiadają numerom w tekście.

Jednolitą część wód powierzchniowych definiuje się jako oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, między innymi taki jak: struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części. Jednolite części wód dzielimy na naturalne oraz silnie zmienione, których charakter

został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka lub sztuczne, powstałe w wyniku działalności człowieka. Ww. podział znajduje swoje odzwierciedlenie w klasyfikacji jakości wód – dla naturalnych jednolitych części wód określa się ich stan ekologiczny, podczas gdy dla silnie zmienionych i sztucznych – potencjał ekologiczny.

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości wód: I – bardzo dobry, II – dobry, III – umiarkowany, IV – słaby, V – zły.

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości wód: I – maksymalny, II – dobry, III – umiarkowany, IV – słaby, V – zły.

Stan jednolitych części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji potencjału/stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej potencjał/stan ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w stanie złym.

Gmina Świąciechowa leży w granicach ośmiu JCWP, które scharakteryzowano na podstawie „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz.U. z dnia 6 grudnia 2016 r., poz. 1967).

1 - Krzycki Rów do Dopływu ze Wschowy z jeziorem Krzyckim Wielkim (kod: RW600017154332), to JCWP silnie zmieniona o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. W zlewni JCWP występuje presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować tę presję w zakresie dostatecznym dla osiągnięcia dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2021. W granicach omawianej JCWP wydzielono JCWP jeziorną. Jest to Jezioro Krzyckie Wielkie (kod: LW10001). Jest to JCWP silnie zmieniona o złym stanie zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. Badania z 2017 potwierdziły zły stan JCWP.

2 – Samica (kod: RW600017156429), to JCWP silnie zmieniona o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły

wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027. Badania z 2017 potwierdziły zły stan JCWP.

3 - Rów Świąteczowski (kod: RW60001714886), to JCWP naturalna o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

4 - Rów Strzyżewicki (kod: RW600017148849), to JCWP naturalna o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

5 – Dopływ spod Długiego Starego (kod: RW600017148892), to JCWP naturalna o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

6 – Dopływ z Lasocic (kod: RW60001714888), to JCWP naturalna o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

7 – Dopływ w Henrykowie (kod: RW60001714882), to JCWP naturalna o dobrym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny.

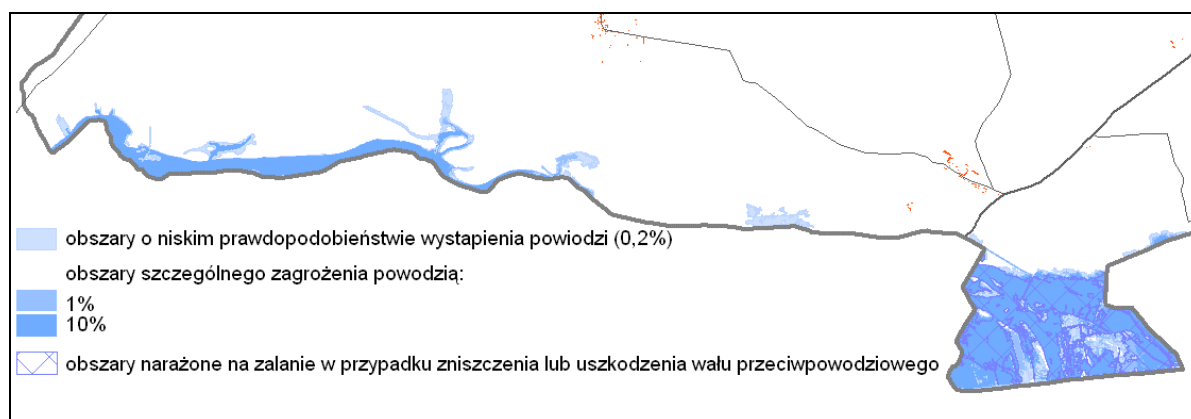
8 – Rów Polski od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy (kod: RW6000191489), to JCWP silnie zmieniona o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza i niska emisja. W celu ograniczenia presji niskiej emisji w programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gmin, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. W programie działań zaplanowano także wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie presji rolniczej tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tych działań, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027. Badania z 2017 potwierdziły zły stan JCWP.

Jak z powyższego wynika, tylko dwie JCWP: Dopływ w Henrykowie i Dopływ spod Długiego Starego osiągnęły dobry stan. Pozostałe charakteryzują się złym stanem, przy czym trzy spośród nich: Krzycki Rów do Dopływu ze Wschowy z jeziorem Krzyckim Wielkim, Samica i Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód tak, aby osiągnąć dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, a tym samym - dobry stan tych wód. Dla tych JCWP przewidziano odstępstwo czasowe; dla JCWP

Krzycki Rów do Dopływu ze Wschowy z jeziorem Krzyckim Wielkim do 2021 r., natomiast dla dwóch pozostałych do 2027 r.

W granicach gminy znajdują się obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Są one związane z rozległą płaską doliną Rowu Polskiego i Kopanicy. Są to:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%);
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%);
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (10%);
- obszary narażonego na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

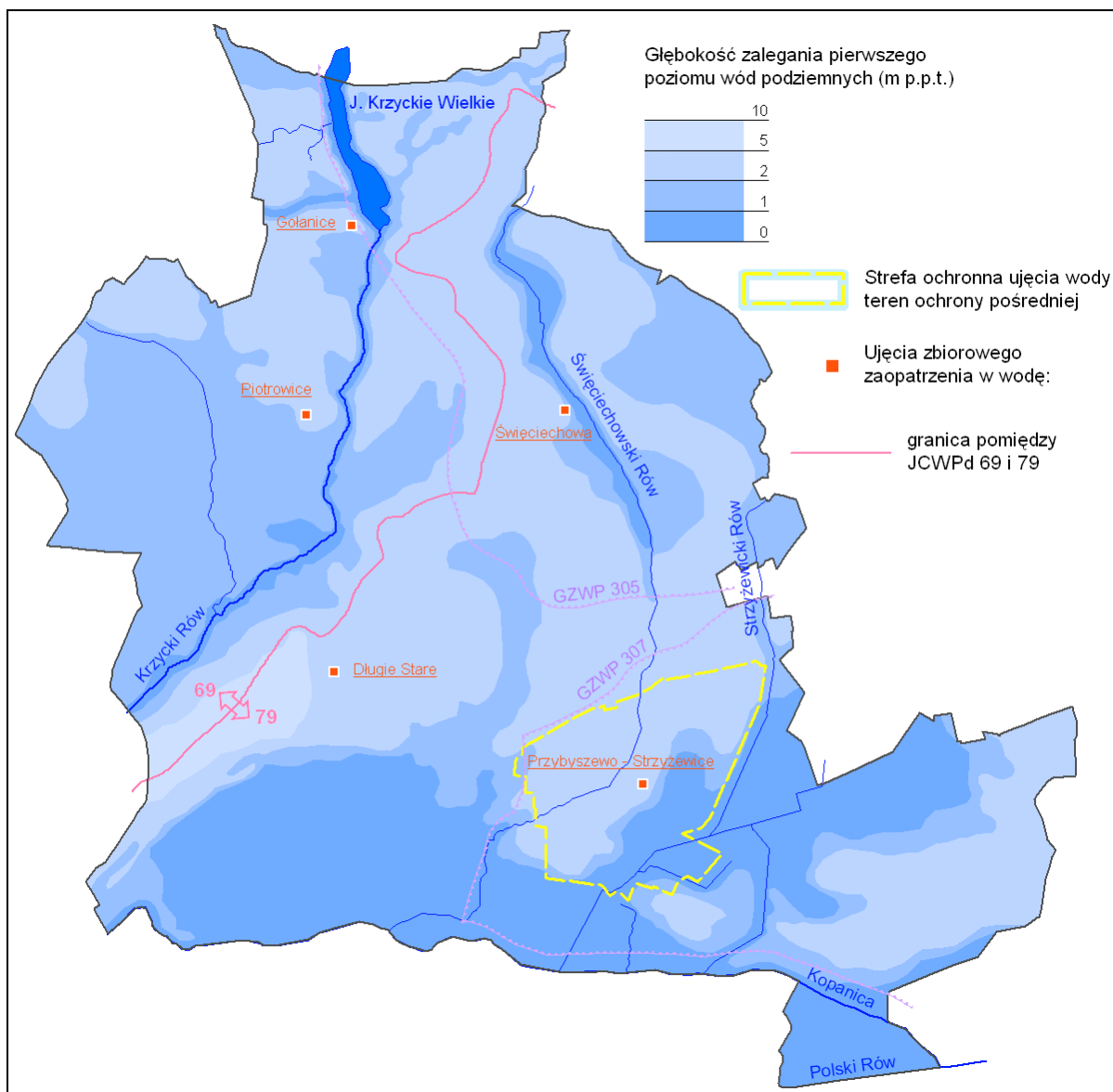

3.5. Wody podziemne

Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych nawiązuje do morfologii terenu. Płytke zaleganie wód (0 - 1 m p.p.t) charakteryzuje obszary dolinne. Głębokość zalegania wód zwiększa się w miarę oddalania się od den dolin. Na obszarze wysoczyznowym zalegają one na głębokości ponad 2, a lokalnie ponad 5 m p.p.t.

W granicach gminy Świąciechowa znajdują się fragmenty głównych zbiorników wód podziemnych. Są to: Zbiornik międzymorenowy Leszno (GZWP 305) i Sandr Leszno (GZWP 307). Sandr Leszno, na przeważającym terenie jest bardzo podatny na antropopresję. Dla Sandru Leszno (60,3 km²) został zaproponowany obszar ochronny o powierzchni 69,4 km², obejmujący cały zbiornik. Zgodnie z ustawą Prawo wodne obszar ochronny ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego wojewoda na wniosek Wód Polskich. Obszaru ochronnego do tej pory nie ustanowiono.

Zbiornik międzymorenowy Leszno (GZWP 305) o powierzchni 95,9 mm², na przeważającym obszarze jest bardzo mało oraz średnio i mało podatny na antropopresję; lokalnie podatny. Dla struktury tej nie przewiduje się obszaru ochronnego.²

Monitoring wód podziemnych jest prowadzony dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Gmina Święciechowa leży w granicach dwóch JCWPd: GW600069 i GW600079.

Wg „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz.U. z dnia 6 grudnia 2016 r., poz. 1967) JCWPd GW600069 i GW600079 zostały ocenione jako niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Zarówno stan ilościowy jak i chemiczny został oceniony jako dobry. Dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd, oznacza dobry stan wód podziemnych. Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu takich wód, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu. Można to osiągnąć między innymi poprzez

² Informator PSH. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce. PIB PIB. Warszawa 2017.

zapobieganie lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód oraz zapewnienie równowagi pomiędzy poborem, a zasilaniem wód podziemnych.

Na terenie gminy Świąciechowa nie wyznaczono punktów pomiarowych. W 2016 r. w granicach JCWPd 69 badano wody czwartorzędowe o napiętym zwierciadle wody, w punkcie pomiarowym w Potrzebowie gm. Wijewo. Głębokość otworu – 18,5 m, poziom wodonośny izolowany warstwą gliny zwałowej o miąższości 9 m. Wody odpowiadały II klasie. Tylko Fe (geogeniczne pochodzenie wskaźnika) oraz temperatura (parametr wrażliwy na warunki atmosferyczne) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) odpowiadały III klasie jakości. Wody klasy II, to wody dobrej jakości, w których wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby. W 2017 wód JCWPd 69 nie badano.

W granicach JCWPd 79 najbliższy położony punkt pomiarowy w 2017 zlokalizowano w Lesznie. Badano wody czwartorzędowe w warstwie wodonośnej o swobodnym zwierciadle wody, bez warstwy izolacyjnej z utworów słabo przepuszczalnych. Wody odpowiadały IV klasie (w klasie V tylko Mn – pochodzenie geogeniczne). Oznacza to, że są to wody niezadawalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.

Na terenie gminy funkcjonują cztery systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę: Świąciechowa, Piotrowice, Gołanice, Przybyszewo - Strzyżewice. Dla ujęcia Przybyszewo – Strzyżewice została ustanowiona strefa ochronna ujęcia, którą stanowią tereny ochrony bezpośredniej dla poszczególnych studni oraz teren ochrony pośredniej dla studni ujmujących czwartorzędowy poziom gruntowy, o powierzchni 8,4 km².

Strefa ochronna została ustanowiona w drodze Rozporządzenia (bez numeru) Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 15 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2005, Nr 104, poz. 2867) z późniejszymi zmianami zawartymi w rozporządzeniach Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu:

- nr 6/2006 z dnia 24 kwietnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2007, Nr 80, poz. 2029);
- nr 3/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2008, Nr 154, poz. 2678).

3.6. Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczeniem powietrza jest wprowadzenie do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpłynąć na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku. O stanie powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł.

Na terenie gminy Świąciechowa źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest emisja niska pochodząca ze spalania paliw do celów grzewczych (charakter sezonowy) oraz emisja ze źródeł mobilnych. Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł mobilnych dotyczą przede

wszystkim najbliższego otoczenia drogi krajowej nr 12 oraz drogi powiatowej nr 4760P. W przypadku drogi ekspresowej nr 5 (w budowie), obliczenia wykonane na potrzeby raportu oddziaływania na środowisko wykazały, że zanieczyszczenia nie będą wykroczać poza linie rozgraniczające inwestycję.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie wielkopolskim dotyczącą roku 2017. Ocenę przeprowadzono w odniesieniu do stref określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012, poz. 914) - z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Strefą w omawianym przypadku jest obszar województwa, wyłączając aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy (aglomeracja poznańska) i miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (Kalisz), które stanowią odrębne strefy.

Wyniki oceny jakości powietrza w Wielkopolsce w roku 2017 przedstawiały się następująco:

- pod kątem ochrony roślin strefę wielkopolską zaliczono dla ozonu, SO₂ i NO_x do klasy A;
- pod kątem ochrony zdrowia strefę wielkopolską zaliczono:
 - dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz kadmu, arsenu, niklu do klasy A;
 - dla pyłu PM_{2,5} do klasy C;
 - dla pyłu PM₁₀ do klasy C
 - dla benzo(a)pirenu do klasy C;
 - dla ozonu do klasy A.

W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając:

- dla pyłu PM_{2,5} klasę C1 informującą o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego 20 µg/m³, który należy dotrzymać od roku 2020;
- dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego, zarówno pod kątem ochrony zdrowia jak i ochrony roślin - termin osiągnięcia poziomu celu długo terminowego określono na rok 2020.

Należy podkreślić, że stężenia pyłu PM₁₀ wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu grzewczego.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

3.7. Hałas

Dla programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest klimat akustyczny nie ma istotnego znaczenia. Ponieważ w dokumencie podstawowym zawarto informacje dotyczące hałasu treść podrozdziału uporządkowano oraz zaktualizowano ograniczając informacje do granic gminy.

Wymagane standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

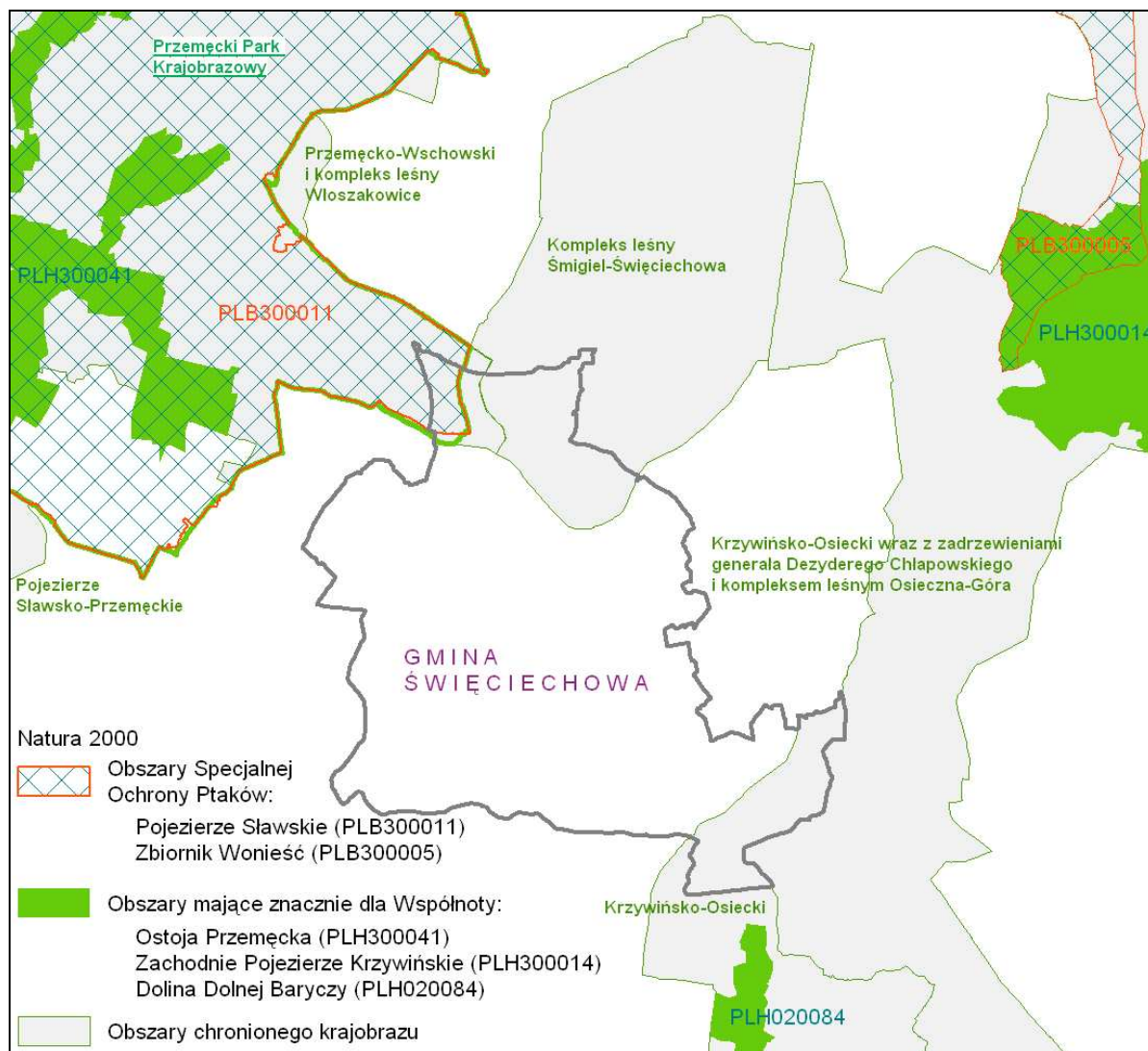
Klimat akustyczny na terenie gminy Święciechowa kształtuje głównie hałas komunikacyjny – drogowy, przede wszystkim w otoczeniu drogi krajowej nr 12 oraz drogi powiatowej nr 4760P. Dla odcinka drogi krajowej nr 12 przebiegającego przez gminę zarządca drogi (GDDKiA) sporządził mapy akustyczne na podstawie natężenia ruchu pojazdów z GPR 2010 (generalny pomiar ruchu) dla długookresowych wskaźników L_{DWN} i L_N (mapy emisji i imisji, mapy wrażliwości hałasowej obszarów oraz mapy terenów zagrożonych hałasem). Analiza map akustycznych wykazała, że liczba eksponowanych mieszkańców na ponadnormatywny hałas określony wskaźnikami L_{DWN} i L_N na terenie gminy wynosiła odpowiednio 703 i 630 według norm wówczas obowiązujących. Dla norm obecnie obowiązujących liczby te wynoszą odpowiednio: 128 i 340. Wyniki najnowszego GPR 2015 wykazały niewielki spadek (o około 8%) natężenia ruchu w stosunku do GPR 2010. Udział pojazdów ciężkich w potoku ruchu pozostał na poziomie około 19%.

Analizy, wykonywane na potrzeby raportów oddziaływania na środowisko - w związku z przebudową drogi powiatowej nr 4760P (Leszno – Święciechowa - Włoszakowice) oraz budową I-go etapu obwodnicy miejscowości Święciechowa wykazały, że hałas generowany przez ruch pojazdów (prognoza) może powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na granicy terenów zabudowy mieszkaniowej, usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi (od 61 do 65 dBA w porze dziennej i 51 do 55 dBA w porze nocnej, przy natężeniu ruchu około 4,8 tys. poj./db). Obecnie dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wynoszą: LA_{eqD} dla terenów III klasy – 65 dB, dla terenów II klasy 61 dB, natomiast LA_{eqN} dla obu klas wynosi 56 dB.

W przypadku drogi ekspresowej S5 (w budowie) w celu zachowania akustycznych standardów jakości środowiska na terenach objętych ochroną akustyczną planuje się budowę ekranów akustycznych, a także nałożono obowiązek zachowania rezerwy terenu pod ewentualne zabezpieczenia akustyczne, których konieczność zainstalowania może wynikać z analizy porealizacyjnej oraz wyników okresowych pomiarów poziomu hałasu wymaganych prawem.

3.8. Zasoby przyrodnicze

W niniejszym rozdziale zawarto informacje dotyczące przyrodniczych obszarów chronionych, a w szczególności przebiegu ich granic, aktualnego stanu prawnego oraz wzajemnych powiązań. W dokumencie podstawowym (prognozie) pominięto obszar chronionego krajobrazu I Przemęcko – Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice. Na załączniku graficznym przedstawiono obszary chronione w ich wzajemnym powiązaniu.

3.8.2. Natura 2000

Niewielki, północno – zachodni fragment gminy znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Pojezierze Sławskie, który wyznaczony został w drodze rozporządzenia Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. Nr 25, poz. 133). Do obszaru został ustanowiony plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie PLB300011 (Dz.Urz. z dnia 24 stycznia 2014 r., poz. 560). W planie zadań

ochronnych zidentyfikowano potencjalne zagrożenia (istniejących nie stwierdzono) dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków, ptaków i siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Potencjalne zagrożenia dotyczą w większości ptaków wodno – błotnych bytujących w sąsiedztwie wód. Wyjątek stanowi kania ruda, dla której siedliskiem są świetliste lasy liściaste i mieszane ze starodrzewami (również leśne polany) w sąsiedztwie otwartych pól, łąk, często w okolicach dolin rzek czy stawów, ale gniazduje również z dala od wody. Celem działań ochronnych jest utrzymanie właściwego stanu ochrony, a w przypadku podróźniczka i kani rudej – rozpoznanie liczebności populacji i stanu siedlisk gatunku.

3.8.3. Przemęcki Park Krajobrazowy

Przemęcki Park Krajobrazowy został utworzony w drodze rozporządzenia nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 r. w sprawie Przemęckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Lesz. z 1991 r. Nr 12, poz. 108). Kolejny akt prawny to: rozporządzenie Nr 3/96 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 10 kwietnia 1996 r. zmieniającego rozporządzenie Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 r. Nr 115a w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Leszczyńskiego Nr 12, poz. 45) i obwieszczenie Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Lesznie z dnia 13 maja 1996 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Wojewody Leszczyńskiego w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Leszczyńskiego nr 22, poz. 89). W związku z kolejnymi zmianami ustawy o ochronie przyrody brak jest przepisów wykonawczych, lecz omawiany obszar stał się parkiem krajobrazowym w rozumieniu aktualnie obowiązującej ustawy.

Bliższej oceny terenu Parku leżącego w granicach gminy Świąciechowa dokonano w oparciu o informacje zawarte w Operacie ochrony szaty roślinnej i Operacie ochrony zwierząt sporządzonymi dla potrzeb planu ochrony Przemęckiego Parku Krajobrazowego, bowiem opracowania te zawierają informację o rozmieszczeniu przestrzennym cennych fragmentów siedlisk oraz gatunków fauny o kluczowym znaczeniu dla tych obszarów. W Operacie ochrony szaty roślinnej omawiany teren nie został wymieniony wśród obszarów wskazanych do ochrony, natomiast w Operacie ochrony zwierząt terenu tego nie zaliczono do obszarów o kluczowym znaczeniu dla ochrony fauny.

3.8.4. Obszar chronionego krajobrazu Kompleks leśny Śmigiel – Świąciechowa

Obszar chronionego krajobrazu Kompleks leśny Śmigiel – Świąciechowa został ustanowiony Uchwałą Nr XXII/579/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Kompleks leśny Śmigiel – Świąciechowa (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 5.10.2016 r., poz. 5827). Uchwała wprowadza zakazy oraz zawiera ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów. Omawiany obszar obejmuje północną część gminy.

3.8.5. Obszar chronionego krajobrazu, III Krzywińsko – Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra

Obszar chronionego krajobrazu, III Krzywińsko – Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra został powołany w drodze rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego. W związku z kolejnymi zmianami ustawy o ochronie przyrody brak jest przepisów wykonawczych, lecz omawiany obszar stał się obszarem chronionego krajobrazu w rozumieniu aktualnie obowiązującej ustawy. Obszar ten obejmuje południowo – wschodnią część gminy.

3.8.6. Obszar chronionego krajobrazu I Przemęcko – Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice

Obszar chronionego krajobrazu Przemęcko - Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice powołany w drodze rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego (Dz.Urz. Woj. Leszcz. Nr 11, poz. 131). W związku z kolejnymi zmianami ustawy o ochronie przyrody brak jest przepisów wykonawczych, lecz omawiany obszar stał się obszarem chronionego krajobrazu w rozumieniu aktualnie obowiązującej ustawy. Obszar ten obejmuje północno – zachodni fragment gminy.

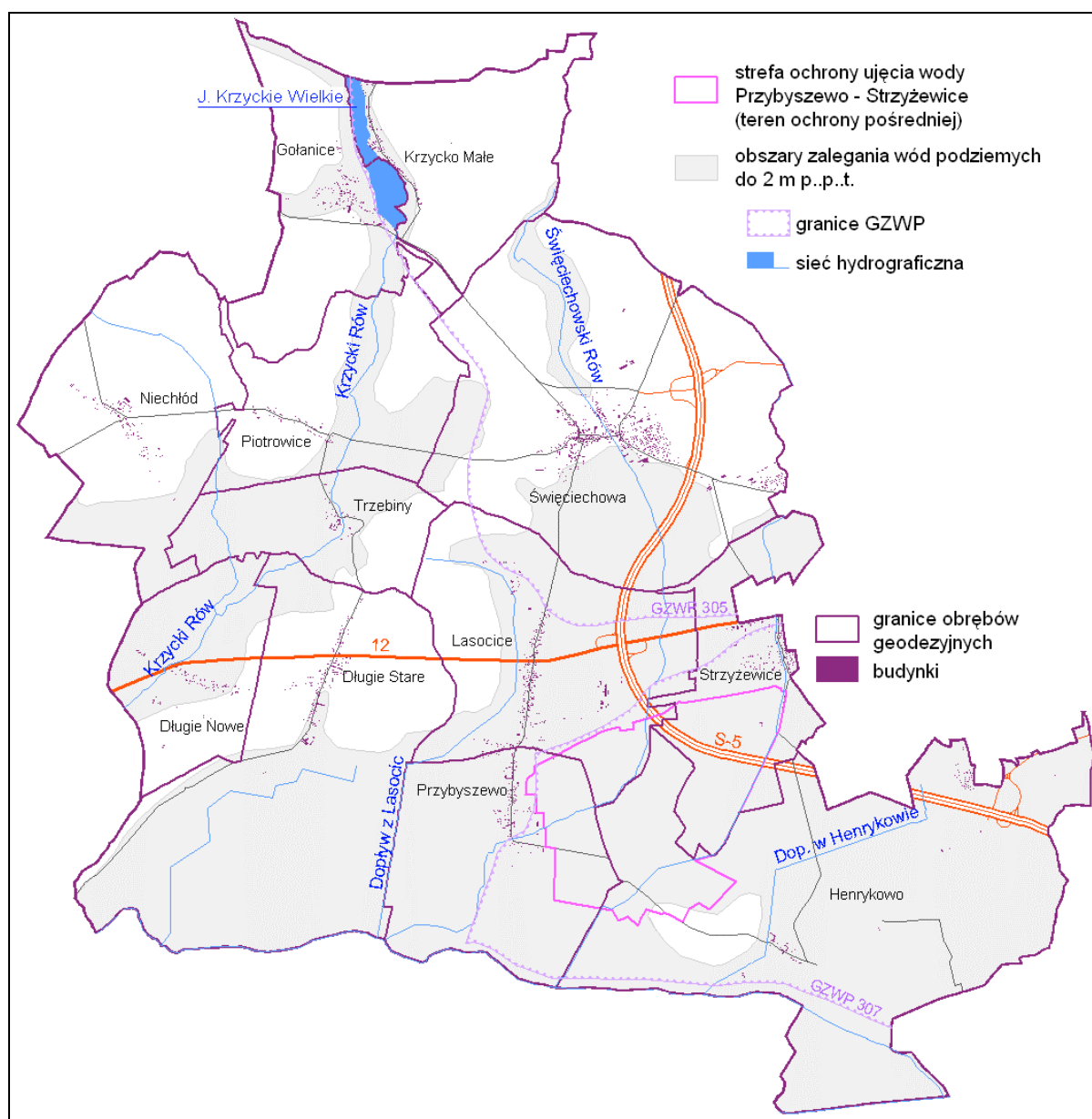
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO WRAZ Z OCENĄ ZNACZNOŚCI

W rozdziale nr 2 Programu „Charakterystyka wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka”, scharakteryzowano szczegółowo azbest oraz jego szkodliwy wpływ na środowisko oraz na zdrowie i życie ludzi. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji (na podstawie spisu z natury) stwierdzono, iż na terenie Gminy Świąciechowa występują wyroby zawierające azbest w postaci płyt falistych oraz płaskich cementowo - azbestowych występujących na pokryciach dachowych, elewacjach budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej – 385 lokalizacji. Usuwanie azbestu, w mniejszym lub większym stopniu dotyczy wszystkich miejscowości na terenie gminy. Największa ilość wyrobów zawierających azbest jest w Lasocicach, Długich Starych i w Świąciechowie, a najmniej w Strzyżewicach i w Piotrowicach.

W Aneks do prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032 odniesiono się do tych komponentów środowiska, których dotyczyły uwagi wniesione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu.

4.7. Oddziaływanie na wodę

Obszary wrażliwe na zanieczyszczenia środowiska gruntowo - wodnego, to głównie obszary płytkiego zalegania wód podziemnych (do 2 m p.p.t.), strefa ochronna ujęcia Przybyszewo-Strzyżewice, GZWP 307 Sandr Leszno (bez izolacji od powierzchni terenu), GZWP 305 – Zbiornik międzymorenowy Leszno (mało podatny na degradację), sąsiedztwo wód powierzchniowych. Na załączniku graficznym oraz w zamieszczonej tabeli wskazano położenie zabudowy w podziale na obręby geodezyjne na tle obszarów wrażliwych na zanieczyszczenia.

Miejscowość	Obszary wrażliwe na zanieczyszczenia
Długie Nowe	<ul style="list-style-type: none"> sąsiedztwo Krzyckiego Rowu obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t.
Długie Stare	<ul style="list-style-type: none"> obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t.
Gołanice	<ul style="list-style-type: none"> sąsiedztwo jeziora Krzyckiego Wielkiego obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 305
Henrykowo	<ul style="list-style-type: none"> obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 307
Krzycko Małe	<ul style="list-style-type: none"> sąsiedztwo jeziora Krzyckiego Wielkiego obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 305
Lasocice + Ogrody	<ul style="list-style-type: none"> obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 305
Niechłód	<ul style="list-style-type: none"> obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t.
Piotrowice	<ul style="list-style-type: none"> obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t.
Przybyszewo	<ul style="list-style-type: none"> obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 307
Strzyżewice	<ul style="list-style-type: none"> sąsiedztwo Rowu Strzyżewickiego obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 307
Święciechowa	<ul style="list-style-type: none"> sąsiedztwo Święciechowskiego Rowu obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t. GZWP 305
Trzebiny	<ul style="list-style-type: none"> sąsiedztwo Krzyckiego Rowu obszary zalegania wód podziemnych do 2 m p.p.t.

Działania zmierzające do ochrony wód przed zanieczyszczeniem

- Organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.
- Zintensyfikowanie kontroli tzw. "dzikich wysypisk odpadów" gdzie mogą znajdować się także odpady azbestowe. W wyniku działania czynników zewnętrznych na wyroby zawierające azbest, włókna azbestu zostają uwalniane do powietrza; do wód azbest trafia z zanieczyszczonego gruntu. Bardzo ważna jest zatem likwidacja potencjalnych miejsc nielegalnego składowania azbestu.
- W szczególny sposób podczas usuwania azbestu należy traktować obszary wrażliwe na zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego, które wskazano w powyższej tabeli.

Biorąc pod uwagę prawidłowy sposób usuwania wyrobów zawierających azbest, właściwe zabezpieczenie oraz transport, a także składowanie w miejscach do tego przeznaczonych, nie przewiduje się zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP

znajdujących się w granicach gminy Święciechowa oraz JCWPd 69 i 79, których części znajdują się w granicach gminy.

4.8. Oddziaływanie na powietrze

Podczas eksploatacji wyrobów zawierających azbest lub w wyniku działania czynników zewnętrznych na te wyroby – włókna azbestu zostają uwalniane do powietrza. Włókna są niewidoczne gołym okiem i mają tendencję do wielokrotnego rozwarstwiania się. Wyroby zawierające azbest nie stanowią zagrożenia dopóki ich stan techniczny jest dobry i nie są narażone na łamanie, cięcie, wiercenie otworów, rozbijanie, zrzucanie, ścieranie i inne działania mechaniczne. Każde uszkodzenie umyślne lub samoczynne powierzchni wyrobów azbestowych powoduje emisję niebezpiecznych włókien.

Zadania zmierzające do ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem

- Dokonując inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oceniono ich stan techniczny. Stwierdzono, że są to w większości wyroby starsze niż 20 lat, w części bez powłok zabezpieczających. Ma to istotne znaczenie z uwagi na priorytet usuwania azbestu. Wyroby zawierające azbest mogą być demontowane lub zabezpieczane na krótki okres czasu. Zabezpieczanie polega na pokryciu powierzchni wyrobu zawierającego azbest specjalnymi preparatami. Zabezpieczać można jedynie wyroby będące w dobrym stanie technicznym. Konieczność przeprowadzenia prac demontażowych istnieje w przypadku, gdy płyty są uszkodzone lub zniszczone, czy też zostały zamontowane na podłożu drewnianym.
- Określono stopień pilności. I tak: I stopień pilności i dotyczy 10-u obiektów (2,6%), II stopień – 324 obiektów (84,2%) i III stopień – 51 obiektów (13,2%).
- W Programie przedstawiono ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania azbestu w trakcie usuwania.
- Główne zasady przy prowadzeniu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest to:
 - odizolowanie od otoczenia miejsc wykonywania robót;
 - zwilżanie wodą wyrobów z azbestem przed usuwaniem oraz utrzymywanie ich w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
 - demontaż całych elementów;
 - odspajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy użyciu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągowe;
 - hermetyzacja (pakowanie) powstających odpadów na stanowisku pracy.

Na terenie Gminy Świąciechowa nie ma składowiska, które mogłoby przyjmować odpady zawierające azbest. Ogólnodostępne składowisko znajduje się w Koninie. Jest to jedyne składowisko na terenie województwa wielkopolskiego. Transport musi odbywać się z zachowaniem przepisów obowiązujących przy przewożeniu materiałów niebezpiecznych.

Bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest oznacza odpowiednie przeprowadzenie procesów: demontażu, transportu, oraz zdeponowania na składowisku odpadów. Jeśli główne zasady przy prowadzeniu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na każdym z wymienionych etapów będą przestrzegane, to nie przewiduje się znaczącego wpływu na stan powietrza atmosferycznego. Należy dodać, że proces ten jest rozłożony na wiele lat, a ewentualne oddziaływania będą krótkotrwałe, natomiast efekt pozytywny stały.

4.10. Oddziaływanie na krajobraz

Krajobraz jest wynikiem wzajemnego oddziaływania na siebie elementów przyrody i działalności ludzkiej, a jego kształtowanie jest ciągłym procesem zachodzącym na danym obszarze.

Zgodnie z definicją środowiska zawartą w ustawie POŚ, krajobraz jest komponentem środowiska, który podlega ochronie. Konieczność ochrony krajobrazu wynika również z ustawy o ochronie przyrody, przy czym przywołuje się definicję krajobrazu zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdzie krajobraz definiuje się jako postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierającą elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowaną w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka. Podobna definicja zawarta jest w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20.10.2000 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98).

Z ww. dokumentów wynika jednoznacznie, że krajobraz wymaga ochrony. Gmina Świąciechowa ma ukształtowany układ osadniczy, a prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest nie wpłyną na jego zmianę. Podczas usuwania azbestu nie wyklucza się przebudowy, rozbudowy, nadbudowy, czy też odbudowy. Należy zakładać, że będą to zmiany wpływające korzystnie na estetykę obiektów, a tym samym na pozytywną zmianę w krajobrazie.

4.11. Oddziaływanie na klimat

Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza Gmina Świąciechowa leży w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego, reprezentującego obszar przewagi wpływów oceanicznych. Amplitudy temperatur są mniejsze niż średnie w Polsce, wiosna wczesna i ciepła, długie lato, zima łagodna i krótka z nietrwałą pokrywą śnieżną. Wilgotność względna powietrza kształtuje się podobnie jak na obszarze całego kraju. Jeśli chodzi o zachmurzenie, to najwyższe wartości notuje się również w okresie jesienno – zimowym a najniższe we wrześniu i czerwcu.

Opady kształtują się nieco poniżej średniej krajowej. Roczna suma opadów wynosi około 550 mm. Podobnie jak na terenie całego kraju przeważają wiatry zachodnie. Prędkości wiatrów są zróżnicowane, największe charakteryzują wiatry zachodnie, najmniejsze wiatry południowo – wschodnie.

Na charakter klimatu lokalnego na terenie gminy wpływa rzeźba terenu, sposób jego użytkowania, obecność wód, charakter szaty roślinnej. Obszary wyniesione charakteryzują się wyrównanymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością i korzystną wymianą powietrza. Ciągi dolinne są miejscami gromadzenia i przemieszczania się mas chłodnego powietrza, charakteryzują się większą wilgotnością powietrza, niższymi temperaturami minimalnymi, skłonnością do mgieł i inwersji temperatur. Tereny zalesione charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi o zmniejszonych dobowych wahaniach i nieco gorszymi warunkami solarnymi z uwagi na zacienienie.

W przypadku wyrobów zawierających azbest należy rozpatrywać wpływ warunków klimatycznych na materiały z azbestem, a nie odwrotnie. Azbest posiada właściwości fizyczne i chemiczne, takie jak wytrzymałość na rozciąganie, elastyczność, odporność na działanie kwasów, zasad i innych substancji chemicznych, ogniotrwałość, a także trwałość szacowaną na 30 do 60 lat. Warunki klimatyczne mają jednak wpływ na tak odporny, materiał.

Czynnikiem zwiększającym zagrożenie wokół budynków są opady atmosferyczne wypłukujące włókna. Wzrost emisji pyłów powoduje także wszelkie uszkodzenia mechaniczne: pęknięcia, rozwarstwienia.

Tendencje zmian klimatycznych w skali globalnej, to wzrost temperatury oraz częstotliwość i nasilenie zjawisk ekstremalnych. Coraz częściej występują wichury zrywające dachy. Jeśli to są dachy pokryte eternitem, to z połamanych fragmentów uwalniają się włókna azbestu do powietrza atmosferycznego, które są niebezpieczne dla zdrowia.

Program zakłada całkowite usunięcie materiałów zawierających azbest, a ich pozbycie się wyeliminuje te niebezpieczne zjawiska. Sam proces usuwania azbestu zgodnie z obowiązującymi zasadami nie będzie miał wpływu na warunki klimatyczne. Czynnikiem decydującym o zróżnicowaniu warunków klimatycznych w skali lokalnej jest pokrycie terenu. Inne warunki panują w lasach, inne nad polami i łąkami. Odmienne, warunki występują w obrębie terenów zurbanizowanych. Realizacja Programu nie wpłynie na zmianę tych warunków.

Mając na uwadze zmiany klimatu w skali globalnej Ministerstwo Środowiska opracowało dokument „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020”, do których zaliczono gospodarkę przestrzenną i obszary zurbanizowane uznając, że zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego, które w skrajnym przypadku mogą generować konflikty społeczne

i ograniczać możliwości rozwoju. W przypadku realizacji omawianego dokumentu tego typu problemy nie występują. Na terenie gminy obszary zagrożenia powodziowego dotyczą doliny Polskiego Rowu. Na terenach tych nie ma zabudowy.

10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1405, ze zm.) programy opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Wśród elementów, które prognoza powinna zawierać wymienia się również propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

10.1. Sposób monitoringu i oceny wdrażania Programu

Mówiąc o monitoringu należy rozróżnić dwie sytuacje, a mianowicie, azbest jako materiał istniejący (zagospodarowany) i azbest usuwany (etap realizacji). W programie, biorąc pod uwagę stan techniczny azbestu ustanowiono priorytet jego usuwania. Wyroby będące w dobrym stanie technicznym i odpowiednio zabezpieczone nie stanowią zagrożenia. Został określony stopień pilności podzielony na 3 etapy i wg stopnia pilności zakłada się realizację usuwania wyrobów zawierających azbest.

Jak wykazano w Prognozie oraz Aneksie do Prognozy bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest oznacza odpowiednie przeprowadzenie procesów: demontażu, transportu, oraz zdeponowania na składowisku odpadów. Jeśli główne zasady przy prowadzeniu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na każdym z wymienionych etapów będą przestrzegane, to nie przewiduje się znaczącego wpływu na poszczególne komponenty środowiska oraz zdrowie i życie ludzi. W takim przypadku szczególnego monitoringu stanu środowiska nie przewiduje się

Elementy poddane analizie w przypadku omawianego dokumentu ograniczono, do tych elementów, których kontrola jest możliwa za pomocą narzędzi pozostających w kompetencji władz samorządowych. Zarządzanie, organizację i wdrażanie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Święciechowa na lata 2018– 2032 powierzono organom Gminy Święciechowa w ramach swych kompetencji i określonych zadań.

W takim przypadku elementem kontroli powinna być ocena zgodności realizacji z ustaleniami przyjętego dokumentu.³ Usuwanie wyrobów zawierających azbest wiąże się jednoznacznie ze zmniejszaniem stopnia zagrożenia.

Przyjmuje się zatem wskaźniki monitoringu realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Święciechowa na lata 2018 – 2032 przedstawione w dokumencie podstawowym. Analiza wskaźników monitorowania Programu powinny dotyczyć poszczególnych etapów wyznaczonych wg stopnia pilności.

³ Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym. Praca zbiorowa pod redakcją R. Bednarka. Poznań 2012.

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest jest dokumentem określającym ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w związku z czym, zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1405, ze zm.) wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku ww. programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko organami właściwymi w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest regionalny dyrektor ochrony środowiska oraz państwowy wojewódzki inspektor sanitarny.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu opiniując projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa na lata 2018-2032 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko wniósł szereg uwag wynikających przede wszystkim ze zmian w prawie oraz pojawienia się nowych strategii, programów, planów, na podstawie których prowadzona jest polityka ochrony środowiska.

W związku z powyższym został opracowany niniejszy „Aneks do prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032”. Zakres aneksu został dostosowany do wniesionych uwag i stanowi integralną część Prognozy. Wniesione uwagi dotyczyły głównie nieaktualnych danych dotyczących stanu środowiska, celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia omawianego dokumentu z uwzględnieniem aktualnych dokumentów, oraz analizy i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań realizacji ustaleń Programu na jednolite części wód, powietrze atmosferyczne, krajobraz, klimat.

W niniejszym Aneksie wymieniono istotne z punktu widzenia omawianego Programu dokumenty ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, wskazując zawarte w nich główne cele, które zostały uwzględnione w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa. Cele przyjęte w programie gminnym są zbieżne z dokumentami wyższego rzędu. Nadrzędnym długoterminowym celem Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032 jest: wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków powodowanych azbestem u mieszkańców gminy Świąciechowa oraz likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko naturalne.

W Aneksie do prognozy w całości zmieniono rozdziały dotyczące wód powierzchniowych i podziemnych. Podstawowym elementem w gospodarowaniu wodami jest jednolita część wód. Jednolita część wód powierzchniowych to oddzielny i znaczący element tych wód np:

rzeka, kanał lub ich części, jezioro. Gmina Świąciechowa leży w granicach ośmiu jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP). Są to:

Krzycki Rów do Dopływu ze Wschowy z jeziorem Krzyckim Wielkim, Samica, Rów Świąciechowski, Rów Strzyżewicki, Dopływ spod Długiego Starego, Dopływ z Lasocic, Dopływ w Henrykowie, Rów Polski od Rowu Kaczkowskiego do Baryczy. Spośród nich tylko dwie JCWP: Dopływ w Henrykowie i Dopływ spod Długiego Starego osiągnęły dobry stan. Pozostałe charakteryzują się złym stanem, przy czym trzy spośród nich: Krzycki Rów do Dopływu ze Wschowy z jeziorem Krzyckim Wielkim, Samica i Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Główne przyczyny, to niewystarczający stopień skanalizowania oraz zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Monitoring wód podziemnych jest prowadzony dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Gmina Świąciechowa leży w granicach dwóch JCWPd: GW600069 i GW600079, które zostały ocenione jako niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Zarówno stan ilościowy jak i chemiczny został oceniony jako dobry, co oznacza dobry stan wód podziemnych.

W granicach gminy Świąciechowa znajdują się fragmenty głównych zbiorników wód podziemnych. Są to: Zbiornik międzymorenowy Leszno (GZWP 305) i Sandr Leszno (GZWP 307). Sandr Leszno, na przeważającym terenie jest bardzo podatny na antropopresję, lokalnie podatny. Dla Sandru Leszno (60,3 km²) został zaproponowany obszar ochronny o powierzchni 69,4 km², obejmujący cały zbiornik.

Na terenie gminy Świąciechowa źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja niska pochodząca ze spalania paliw do celów grzewczych (charakter sezonowy) oraz emisja ze źródeł mobilnych. Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł mobilnych dotyczą przede wszystkim najbliższego otoczenia drogi ekspresowej S5, krajowej nr 12 oraz drogi powiatowej nr 4760P. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu opracował ocenę roczną jakości powietrza w województwie wielkopolskim dotyczącą roku 2017. Odnotowano przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀ dla 24 godz. oraz pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu, stężenia ozonu określone dla poziomu celu długoterminowego (D2).

Klimat akustyczny na terenie gminy Świąciechowa kształtuje głównie hałas komunikacyjny – drogowy, przede wszystkim w otoczeniu drogi ekspresowej S5, krajowej nr 12 oraz drogi powiatowej nr 4760P. W przypadku omawianego dokumentu tło akustyczne nie ma znaczenia.

W Aneksie zawarto informacje dotyczące przyrodniczych obszarów chronionych, a w szczególności przebiegu ich granic, aktualnego stanu prawnego oraz wzajemnych powiązań. Niewielki, północno – zachodni fragment gminy znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Pojezierze Sławskie, Przemęckiego Parku Krajobrazowego i obszaru chronionego krajobrazu „I Przemęcko - Wschowskiego i kompleksu leśnego Włoszakowice”.

Fragment północno – wschodni gminy leży w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Kompleks leśny Śmigiel – Święciechowa”, a część południowo – wschodnia, to obszar chronionego krajobrazu „III Krzywińsko – Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna – Góra”.

Dalsza część Aneksu zawiera przewidywane oddziaływania skutków realizacji Programu na środowisko. Odniesiono się do tych komponentów środowiska, których dotyczyły uwagi wniesione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Na terenie Gminy Święciechowa występują wyroby zawierające azbest w postaci płyt falistych oraz płaskich cementowo - azbestowych występujących na pokryciach dachowych, elewacjach budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej

Oceniając oddziaływanie na środowisko gruntowo – wodne wskazano obszary wrażliwe na zanieczyszczenia. Są to głównie obszary płytkiego zalegania wód podziemnych (do 2m p.p.t.), strefa ochronna ujęcia Przybyszewo-Strzyżewice, GZWP 307 - Sandr Leszno (bez izolacji od powierzchni terenu), GZWP 305 – Zbiornik międzymorenowy Leszno (mało podatny na degradację), sąsiedztwo wód powierzchniowych. Prawidłowy sposób usuwania wyrobów zawierających azbest, właściwe zabezpieczenie oraz transport, a także składowanie w miejscach do tego przeznaczonych zapewnia ochronę wód przed zanieczyszczeniem.

Wyroby zawierające azbest nie stanowią zagrożenia dopóki ich stan techniczny jest dobry. Podczas eksploatacji wyrobów zawierających azbest lub w wyniku działania czynników zewnętrznych na te wyroby – włókna azbestu zostają uwalniane do powietrza. Dokonując inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oceniono ich stan techniczny, określono stopień pilności usuwania oraz główne zasady obowiązujące przy powadzeniu prac. Bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest oznacza odpowiednie przeprowadzenie procesów: demontażu, transportu, oraz zdeponowania na składowisku odpadów. Jeśli główne zasady przy prowadzeniu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na każdym z wymienionych etapów będą przestrzegane, to nie przewiduje się znaczącego wpływu na stan powietrza atmosferycznego.

Krajobraz jest komponentem środowiska, który podlega ochronie. Podczas usuwania azbestu nie wyklucza się przebudowy, rozbudowy, nadbudowy, czy też odbudowy. Należy zakładać, że będą to zmiany wpływające korzystnie na estetykę obiektów, a tym samym na pozytywną zmianę w krajobrazie.

Nie przewiduje się wpływu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na klimat. W tym przypadku należy rozpatrywać wpływ warunków klimatycznych na materiały z azbestem, a nie odwrotnie. Azbest jest materiałem bardzo odpornym, jednak warunki klimatyczne mają wpływ na tak odporny materiał. Opady atmosferyczne wypłukują włókna, a wzrost emisji pyłów powoduje wszelkie uszkodzenia mechaniczne: pęknięcia, rozwarstwienia. Coraz częściej występują wichury zrywające dachy. Jeśli to są dachy pokryte eternitem, to z połamanych fragmentów uwalniają się włókna azbestu do powietrza atmosferycznego, które

są niebezpieczne dla zdrowia. Program zakłada całkowite usunięcie materiałów zawierających azbest, a ich pozbycie się wyeliminuje te niebezpieczne zjawiska. Sam proces usuwania azbestu zgodnie z obowiązującymi zasadami nie będzie miał wpływu na warunki klimatyczne.

Wśród elementów, które powinna zawierać prognoza wymienia się propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Jak wykazano w Prognozie oraz Aneksie do Prognozy bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest oznacza odpowiednie przeprowadzenie procesów: demontażu, transportu, oraz zdeponowania na składowisku odpadów. Jeśli główne zasady przy prowadzeniu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na każdym z wymienionych etapów będą przestrzegane, to nie przewiduje się znaczącego wpływu na poszczególne komponenty środowiska oraz zdrowie i życie ludzi. W takim przypadku szczególnego monitoringu stanu środowiska nie przewiduje się. W dokumencie podstawowym (prognozie) zaproponowano wskaźniki monitoringu realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032. Analiza wskaźników monitorowania Programu powinna dotyczyć poszczególnych etapów wyznaczonych wg stopnia pilności.

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, upoważniające mnie do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko.

Informuję, że w 1974 r. ukończyłam studia magisterskie na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi w zakresie geografii, na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a prognozy oddziaływania na środowisko wykonuję od 2001 r.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Maria Dobroń

Ww. oświadczenie, to załącznik Aneksu do prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świąciechowa na lata 2018 – 2032” i stanowi integralną jej część.